

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
СЕРІЯ: УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ
Ч. 6

М. І. МАНДРИКА

ЛЕОНІД БІЛЕЦЬКИЙ

Вінніпег

1957

Накладом Товариства "Просвіта" в Кенорі, Онт.

СПИСОК ВИДАНЬ УВАН

СЕРІЯ: УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ

1. Леонід Білецький: Дмитро Дорошенко. Вінніпег 1949.
Ціна \$0.50.
2. Леонід Білецький: Омелян Огоновський. Вінніпег 1950.
Ціна \$0.60.
3. Юрій Шерех: Кость Михальчук. Вінніпег 1952. Ціна \$0.50.
4. П. Ковалів: Василь Сімович. Вінніпег 1953. Ціна \$0.50.
5. Юрій Шерех: Всеволод Ганцов. Олена Курило. Вінніпег
1954 Ціна \$1,00.
6. М. І. Мандрика: Леонід Білецький. Вінніпег. 1957.
Ціна \$0.50.

УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ

UKRAINIAN SCHOLARS

№. 6

UKRAINIAN FREE ACADEMY OF SCIENCES
SERIES: UKRAINIAN SCHOLARS
No. 6

M. I. MANDRYKA

LEONID BILEC'KYJ

Winnipeg

1957

Published by the Ukrainian Association "Prosvita",
Kenora, Ont.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
СЕРІЯ: УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ
Ч. 6

М. І. МАНДРИКА

ЛЕОНІД БІЛЕЦЬКИЙ

diasporiana.org.ua

Вінніпег

1957

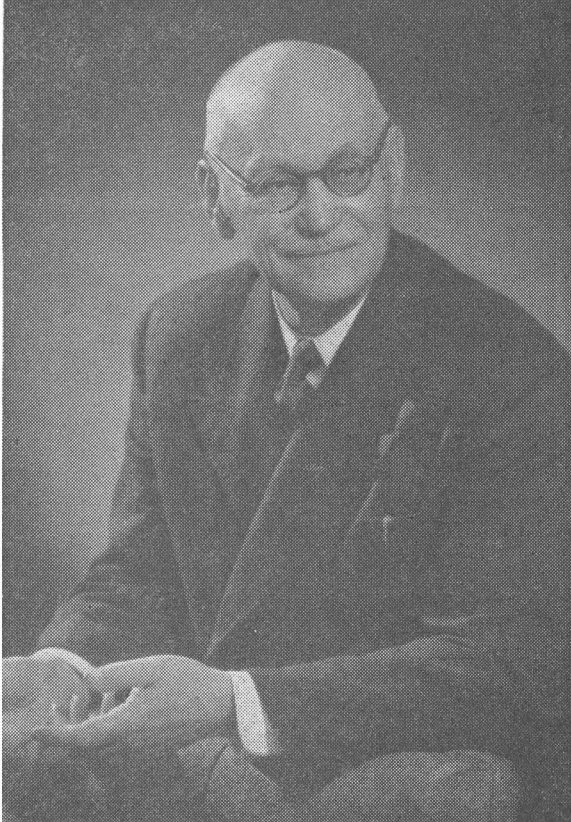

Накладом Товариства "Просвіта" в Кенорі, Онт.

Управа УВАН в Канаді складає глибоку подяку
Зарядові Товариства “Просвіта” в Кенорі, Онт., за щирю
увагу до потреб української науки й культури та за ту
жертву, яка допомогла УВАН видати цю працю.

Printed by
The New Pathway
184 Alexander Ave., Winnipeg 2, Man.

ЛЕОНІД БІЛЕЦЬКИЙ
(1882 — 1955)

В І Д У В А Н

Запогаткована в 1949 році сл. п. проф. Леонідом Билецьким серія УВАН “Українські Вчені” стрінулася з прихильним відгомоном так серед українських наукових кол, як і серед загального наукового світу. На жаль, смерть Редактора цієї серії в 1955 році перервала дальшу появу поодиноких випусків. Рішенням Управи УВАН у Канаді запрошено д-ра М. І. Мандрику продовжувати редакцію цієї серії й цим випуском запогатковуємо дальшу її появу. Із зрозумілих причин перше гисло відновленої серії присвяжене пам'яті її ініціатора — проф. Л. Билецького.

Як і попередні випуски, так і ці, заплановано видавати раз на рік. Чергове гисло, сьоме, появиться в 1958-ому році.

За Управу УВАН у Канаді

Я р. Рудницький

Вінніпег 2. 2. 1957.

Леонід Тимофієвич Білецький народився 5 травня 1882 р. в селі Литвинівці, Липовецького повіту, на Київщині. Батько його, Тимофій, був із шляхетського роду, одначе свого маєтку тоді не мав, а орендував (ви-наймав) землі тамтешніх дідичів. Мати називалася Ефросина, з польської родини.

Ходив до початкової, а пізніше до дво-клясової народньої школи в селі Краснопільці, Уманського повіту, також на Київщині, а по скінченні там науки виїхав до Петербургу, де вчився в механічно-технічній школі. Тим часом готувався до іспитів за повний курс гімназії, на матуру, так званим тоді “екстерном” (як це робило багато українців, бо в наслідок різних перешкод не мали можливости проходити курсу в стінах гімназії). Успішно ці матуральні іспити склав у Другій Київській Клясичній Гімназії 5 червня 1907 р. і в восени того ж року вступив до університету Св. Володимира в Києві, на математично-природничий факультет. В році 1908 перейшов на історико-філологічний факультет, куди більше хилилася його душа. Уже в р. 1909 бере участь в семінарі відомого академіка проф. В. Перетца, в ділянці “русской филологии” (в ті часи українська наука була під московським замком). Працював там, під керівництвом Перетца, над вивченням російської та української літератури й мов з діалектологією. Поруч із тим працював у семінарі проф. А. Лободи над студіюванням нової російської та української літератури та народньої поезії (в рр. 1910-1912). З семінарем Перетца, в якому працював до 1914 р., приймав участь у численних наукових екскурсіях до Петербургу, Москви, Вільна, Ніжина, Катеринослава й ін.

Університетські студії, блискуче — з золотою медалею, закінчив у р. 1913 і був залишений при університеті професорським стипендіятом. Наукова праця, яка принесла йому золоту медалю й яку він виготовив під керівництвом проф. Перетца, на підставі оригінальних джерел, була конкурсова розвідка “Повість про Меркурія Смоленського та її літературна історія”. Ця розвідка пізніше була надрукована в збірнику Російської Академії Наук “Сборник второго отделения русского языка и словестности”, том 99.

В році 1918, на весні, склав магістерські іспити, які разом з тим були й габілітацією на приват-доцента, що відкривала йому шлях до університетської професури. В серпні, того ж 1918 року, був іменованій штатним приват-доцентом українського Кам'янець-Подільського державного університету на кафедрі історії української літератури й народньої словесности. Ректором університету був видатний український учений д-р Іван Огієнко (тепер: Митрополит Іларіон).

В тому ж, 1918 році, одружився в Києві з Надією Верпетою, народженою в Лубнях, на Полтавщині, донькою священика Михаїла Верпети й паніматки Ганни, з дому Кривусевих.

Про братів Л. Білецького, в часі писання цього нарису, відомостей бракує; всі вони, а їх було здається п'ять, загинули від опричників Леніна-Сталіна. Сестра Ліна, одружена з Стокалічем, мала проживати в Луцьку, на Волині.

В Кам'янці-Подільському Л. Білецький професорував до кінця 1920 р., до наступу московських большевиків на це місто. Виїмгрувавши до Львова, від р. 1921 до 1923, викладав там історію української літератури в Українськiм Таємнiм Університеті.

Коли, в р. 1923, Український Громадський Комітет у Празі, в Чехословаччині, під проводом М. Ю. Шаповала та Н. Я. Григорієва, zorganizував Український Педагогічний Інститут ім. М. Драгоманова, той Комітет за-

просив Л. Білецького на посаду директора й професора Інституту. Директором (фактично — ректором) Інституту він був у роках 1923 до 1926 і від 1935 до 1939, а професором до емігрування в Німеччину. Головним предметом його викладів була історія української літератури.

В році 1925 був обраний філософічним факультетом Українського Вільного Університету в Празі приват-доцентом на історію української літератури, але фактично викладів не робив. В р. 1932 був іменований факультетом права та економічних наук того ж університету звичайним професором на кафедрі історії українського права, для спеціальної галузі — інтерпретації старих пам'яток українського права. В цій галузі він робив виклади весь час аж до виїмигування з Чехословаччини. Разом із тим, після смерті проф. С. Дністрянського, викладав в університеті історію філософії права.

В Українській Господарській Академії в Подєбрадах (коло Праги) він викладав українську літературу.

25 червня 1938 р. Л. Білецький склав відповідний ригороз в чеськім Карловім університеті і був наділений титулом доктора філософії.

В Празі основна праця Л. Білецького була в Педагогічнім Інституті. Частина його лекцій була видана (літографічно й друком) окремими збірниками, напр. "Основи літературно-наукової критики", "Українська народня поезія" і ін. Але, позатим, поза викладами в університеті, він викладав, впродовж 1936-1945 років, українську літературу в українській гімназії в Празі, а також брав активну участь у праці Українського Інституту Громадознавства (Соціологічний Інститут), директором й основоположником якого був Микита Шаповал, ініціатор і фактичний творець Педагогічного Інституту.

Хоч партійні напрямки М. Шаповала й Л. Білецького були відмінні, Л. Білецький не тільки поважав Шапо-

вала, але, як признавався сам, любив його за його живу ініціативу та вогняну енергію. На полі соціології Л. Білецький визнавав за Шаповалом багату ерудицію та авторитет. Тому в Інституті Громадознавства Л. Білецький належав до наукової колегії Інституту, у відділі народознавства, і вів “науково-методологічний семінар”. Теми його викладів: “Роля й місце соціологічного студювання літератури в загальній літературно-науковій критиці”, “Соціологічна теорія ідеалістичної літературно-наукової критики”, а в дальшому пляні студій стояли: соціальні проблеми в творчості Ольги Кобилянської, студії над думами, творчість Лесі Українки й інше. В Інституті Громадознавства Л. Білецький співпрацював, крім М. Шаповала, з Н. Я. Григорієвим, який був директором відділу громадознавства, та з такими проф. Отто Айхельман, Софія Русова, С. Шелухин, д-р Л. Кобилянський, ген. В. Петрів і ін.

В цей “празький” період Л. Білецький здавався авторові цих рядків завжди задуманим і сумним. Це враження поглиблювалося ще від важких окулярів, за якими він завжди був. Безумовно, переобтяжений любовою йому працею, заглиблений у свої досліді, він не мав часу на те, що англійці називають “рілєкс” — звільнятись від напруження, і веселословити, як Шелухин, чи жартувати, як Айхельман, або оповідати, як ген. Петрів. Але, мабуть, одною з причин було його задоволення, викликане втратою більшої суми грошей через якусь нещасливу пригоду. Це задоволення він мусів сплачувати з свого обмеженого зарібку довший час. Його це внутрішньо мучило, бо від цього терпіла його родина — дружина, Надія, талановита артистка-малярка, та дві доньки — Калинка та Ялінка, які мусіли обмежувати свої потреби на рахунок сплачування того боргу.

Це може відбивалося й на його викладах, які були наповнені змістом, але не оживлювалися гумором чи мальовничими порівняннями (як про це говорили його

студенти, проводячи паралелю, напр., з викладами Дм. Дорошенка). Одначе, діставши збірники лекцій, його студенти захоплювались ними й легко їх засвоювали. Аж по роках, звільнившись від внутрішнього суму, Л. Білецький став викладати свою науку оживлено й захоплюючи слухачів і себе самого.

В 1945 р. довелося кидати Прагу, з погромом гітлерівської Німеччини й наступом на Прагу другого ворога української вільної науки — советських “визволителів”. Л. Білецький із іншими опинився в Ульмі, в Німеччині.

Опинившись в Західній Німеччині, під патронатом американської та британської (почасти — французької) військової влади, українські виселенці почали організувати своє суспільне життя в усіх галузях культурного суспільства, показавши перед світом незрівняні, просто геніяльні здібності до організації. Повстало ЦПУЕ (Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині) а при ньому Відділ Культури й Освіти. Отож у цьому відділі поклав велику силу праці й енергії Л. Білецький, що на початках працював під керівництвом проф. Д. Дорошенка, як референт середнього й народнього шкільництва, а після від'їзду Дорошенка до Канади, сам став керівником, маючи собі до помочі проф. Ярослава Рудницького, як референта високого шкільництва і наукових справ. Маємо власноручно писану Л. Білецьким схему “Українського Шкільництва в Західній Німеччині” і нарис звіту, з яких бачимо, яка то колосальна праця була задумана й виконана в найбільш тяжких обставинах. Тут українська еліта та українські маси склали, з найбільшим успіхом, іспит перед цілим культурним світом на його і своє здивовання! Ось кілька рис з тієї схеми:

“Табори великі 1000-5000 осіб; табори малі — до 1000 осіб. Шкільництво: дитячі садки, народні школи; середнє шкільництво — 31 гімназій, більше 20 фахових шкіл, 9 музичних шкіл, народні університети, мату-

ральні курси і т. п. Високе шкільництво: УВУ, УТГІ, УВЕШ, Українська Богословська Академія, Українська Духовна гр. кат. Семинарія.”

Беру головні точки з рукопису Л. Білецького:

“На початку організації таборів шкільництво засновувалось самотужки: дитячі садки, народні школи, деякі гімназії. Але перша гімназія прибула з Модржан біля Праги. За відсутністю директора Штефана я керував нею. Наука відбувалася по садках у місці осідку або по клунях. Прибула до Авґсбургу в серпні 1945 р. В жовтні 1945 вона розділилась на три гімназії. Скоро виросло 31 гімназій. Центрального керування не було, але частиною гімназій керував проф. Паливода. В осені 1945 р. розпочалась організація ЦПУЕ. При ній був визначений Відділ Культури й Освіти, першим керманичим якого був обраний на першій з’їзді делегатів ЦПУЕ в Ашафенбургу проф. Д. Дорошенко. Підпорядкувати всі школи під одне керівництво було тяжко: емігровані з різних місцевостей, вони діяли за різними учбовими планами; весною 1946 р. матуральні іспити велися за тими різними планами, і це негативно відбилося при вступі студентів до німецьких високих шкіл. Нарешті з’їзд директорів гімназій, під головуванням Д. Дорошенка, поклав цьому край, з осені 1946 р. Вироблено учбові плани, правильники для учнів, статuti батьківських комітетів і ін. Переведена легалізація частини гімназій урядом Баварії. З ІРО-ю договорено про окремі від інших національностей українські фахові курси. Клопіт із ІРО-ю був той, що воно не давало допомоги на гімназії, підтримуючи лише народні та фахові школи. Висновки з усього:

“Умови для шкільництва не були сприятливі. Але виявилась позитивна риса нашого народу — в найтяжчих умовах змагання до освіти, до піднесення виховання дітей і їх культури. За рік діти змінювались до непізнання: поведінкою, мовою, інтересом до знання.

Підтримка всіх організацій і навіть церков: греко-католики й православні в одній клясі, приятельство, спільна праця серед дітей, учительства й отців катехитів. Спільні відправи на початку шкільного року, повна толеранція, взаємна пошана. Надпартійний виховний напрям: у християнській душі, загальнонаціональним і соборницьким. Колосальна позитивна праця й нестертий слід в історії української еміграції.”

Працюючи по всій шкільній сітці, перебуваючи постійно в роз'їздах по таборах, Л. Білецький разом із тим був директором української гімназії в Ульмі, яку організував, і викладав у ній українську літературу аж до виїзду в Канаду, до лютого 1949 р.

В лютому 1949 р. Л. Білецький переселився до Канади, до праці в Осередку Української Культури й Освіти в Вінніпегу. Він увійшов у склад дирекції, головою якої в той час був інж. В. Коссар, а секретаром Д-р П. Маценко. З собою Л. Білецький перевіз паки своїх рукописів, головно праці, приготовані до академічного видання творів Т. Шевченка. Над обробленням і докінченням їх увесь час і працював. У Вінніпегу вже перебував проф. Д. Дорошенко, президент УВАН, і проф. Я. Рудницький, секретар її. Л. Білецький, один із основоположників УВАН і заступник президента, зразу ж приложив і свої сили до праці цього вільного осередку української науки.

Тому, що засоби Осередку У. К. і О. були обмежені, то Л. Білецький, залишаючись членом дирекції Осередку, в році 1951, перейшов до праці до редакції часопису “Український Голос” та працював при Союзі Українців Самостійників як директор Ради Української Школи. Тут же він знайшов можливість здійснити свою заповітну мрію — видати твори Т. Шевченка, за своїм пляном, під своєю редакцією й з своїми науковими коментарями. Видавництво “Тризуб”, власник “Українського Голосу”, погодилося прийти з поміччю і фінансувати видання. І вже перед кінцем 1952 р. вийшов

із друку перший том “Кобзаря”, як видання Української Вільної Академії Наук. Останній, четвертий, том був на закінченні друком, на початку 1955 р., як Л. Білецький тяжко захворів і помер.

Цей останній період праці давав найбільше задоволення Л. Білецькому, як нормальними умовами, після всього пережитого на скитанні, так особливо, як здійснення його найсвятішого бажання — видання “Кобзаря”. З плянами цього видання він передтим кидався на всі боки, але безуспішно.

У зв'язку з виданням “Кобзаря” і організацією Рідної Школи, Л. Білецький багато їздив по Канаді і скрізь робив собі щирих приятелів та знаходив фінансову підтримку на видання. У зв'язку з цим оптимізм його зростав, і він плянував уже повне видання всіх творів Шевченка і також видання творів І. Франка. Дуже можливо, що це й здійснилося б, як би його життя не обірвалося в цій праці. Він працював забагато: писав статті до різних часописів, організував українське шкільництво на Канаду, написав книжку про Марію Маркович, Лесю Українку і Ольгу Кобилянську, склав читанку для української школи, читав лекції в Колегії Св. Андрія, першій легалізованій українській високій школі в Канаді; давав публічні відчити, був членом консисторії української православної церкви в Канаді, багато причинившись до її скріплення й об'єднання, і т. п.

З від'їздом з Канади і смертю проф. Д. Дорошенка (р. 1951) став діючим президентом і головою на Канаду УВАН. Взагалі, він не давав собі відпочинку й нехтував порадами лікарів що до здоров'я. Уже в р. 1953 він мав серцевий припадок (“коронарі тромбозіс”), але потроху підлікувався; мусів після того помаленьку ходити, чергувати працю з перепочинком і взагалі вже “не поспішати”. Тим часом, навіть коли припадки повторювались, він не дозволяв собі на те, щоб не з'явитись на

лекцію або до праці, ба навіть спізнитися на кілька хвилин. Часто, напр., бачили його, як він сховався, щоб не сказати — скакав з автобуса і біг через дорогу поміж великий автовий рух до Колегії. Восени 1954 р., будучи досить хворим, дав викликати себе на нараду дирекції Осередку, а з тієї наради, по двох годинах засідання, з'явився на публічні виклади УВАН і говорив про творчість О. Олеся (його свата по подружжі його доньки Калинки з сином Олеся — Олегом Ольжичем-Кандибою). То був останній його публічний виступ. Видно було як тяжко він дихав, і його відвезено до дому цілком знеможеним. Одначе, і після того він ще з'являвся пару днів на лекції до Колегії, аж доки не одвезено його до шпиталю. В шпиталі він пробув кілька тижнів, потім лежав дома, весь час працюючи над редагуванням і коректою останнього тому "Кобзаря". Йому то легшало, то гіршало — весь час лежав. В суботу, 5-го лютого 1955, йому стало недобре, і його перевезли до шпиталю в Св. Бонифас, де він, в год. 7.15 ввечері, помер, на 73-му році життя.

З ним померла ціла жива енциклопедія українознавства, спеціально в області літератури і її історії від найдавніших часів; багатий арсенал культурної зброї для відвойовання прадідівських скарбів української культури від сусідів-грабіжників та для оборони гідності й повноцінності української культури в сучасності; арсенал для поборювання й нищення облуди, калічення, викривлення й плундрування скарбів українського духа сучасними гнобителями українського народу. Померла невичерпна ерудиція вчителя-професора українських поколінь.

Недивлячись на невикінчену редакцію та широку критичну інтерпретацію творів Шевченка (проза, листи); недивлячись на невиконану але до певної міри підготовлену таку ж редакцію творів Франка, залишилось ціле море проблем і невисвітлених етапів та явищ нашої культури, які вже були досліджені, передумані

і висвітлені Л. Білецьким, але замкнулися разом з ним замком смерти.

Як вже сказано, завершенням наукової праці Л. Білецького стало видання поетичної спадщини Т. Шевченка. Як учений він дав нам твори Шевченка в своєму оригінальному опрацюванні. В статті до першого тому “Кобзаря”, під наголовком “Мої засади”, він, між іншим, каже так: “Кобзар” Т. Шевченка виходить у новім редакційнім і критично-естетичнім опрацюванні. Відрізняється від усіх інших дотеперішніх видань творів поета, 1. **текстом**: текст кожного твору подається не з поправками поета на схилу його життя й творчих сил, а тим більше не з поправками редактора, — а переважно в незміненому вигляді в той момент, коли твір вийшов із-під пера автора; 2. **пляном**: твори розподілюються в пляні тих найважливіших місць, в яких поет перебував, або в стані, в якому Шевченко виявляв свою найбільшу творчу силу; 3. **циклізацією**: в кожній добі поет свої твори групував у суцільні мистецькі й ідейно викінчені циклі й до кожного циклю додавав відповідний заспів; такий, мовляв, **альбомний** характер у нашім виданні проводиться до кінця; 4. **розпологом** статей; 5. розуміння творчости Шевченка.”... “У моїй літературній перспективі Шевченко в своїй внутрішній істоті захуває один суцільний духовий образ, а не, як у всіх інших критиків: спочатку романтик без реального ґрунту (до 1843 р.), а потім (від 1843 р.) реаліст. В моїм духовнім аспекті Шевченко все був романтиком від першого твору й залишився таким до кінця свого життя. По всій духовій організації своїй був він поет-романтик, філософ-ідеаліст і то в усіх сферах своєї творчої уяви, думання, переконань, моралі, віри й переживань. Це була людина в своїй духовості найсуцільніша “найпослідовніша.”... “З цього філософічного наставлення Шевченка впливає й моє друге розуміння його духовості вже національної. Шевченко по своїй істоті був поетом глибоко **національним**. В центрі всієї

свої творчості Шевченко ставив Україну понад усе, як націю, і український нарід, як духову силу, самодіяльну й самотворчу.”..

У своїй праці над цими чотирма томами “Кобзаря” Л. Білецький вповні осягнув поставлену ним мету — дати найповніший живий образ найбільшого генія України в його духовій величі й у процесі безсмертної творчості, від початків її до кінця його життя.

Як український патріот, Л. Білецький, приносячи в дар своєму народові працю над творами Шевченка, виявив надзвичайно багатий зміст свого патріотизму в “Передмові до видання”. Перше всього це видання він присвятив “Українським Піонерам в Канаді, що впродовж 60 літ (1891-1951) творили матеріальні й духові цінності на добро й славу українського народу й Канади”. Цим піонерам дає він свою гарячу любов і глибоку пошану. А в самій “Передмові” говорить так: “Це перше в Канаді видання повного “Кобзаря” Т. Шевченка. Воно містить у собі всі віршовані твори поета, що принесли йому й українській культурі найбільшу славу, а визвольному рухові українського народу непереможну духову силу вибороти Україні свободу, самостійність і соборну державність на рідних землях. На вітвар цієї найвищої ідеї українство Канади кладе всі зусилля матеріальні й моральні, щоб цей духовий пам’ятник створити й дати своїм прийдешнім поколінням у руки таку зброю в допомогу своєму народові в Краю, яку ніхто в нього не відніме й яка вічно світитиме на шляху до вище зазначеної мети”... “Вага його (“Кобзаря”) для українців ще й у тім, що це видання перше, а насамперед у тім, що воно дає твори найвизначнішого українського Піонера, Тараса Шевченка”... “вага цього видання, нарешті, й у тім, що перші українці в Канаді, коли приїздили до Канади на піонерську працю, везли на нове життя, поруч Святого Письма, Біблії, й “Кобзаря” Т. Шевченка. І цей “Кобзар” виконував серед українців на новій

землі величезну духову піонерську службу, підтримував в українських душах національну духовість і плекав любов до свого рідного, любов до минувшини свого народу, до його традиції, свободолюбивих змагань і культури.”...

Робимо ці виписки, бо вони розкривають оригінальну й глибоку філософію праці Л. Білецького над творами великого Кобзаря, а разом із тим дають нам величний духовий образ і самого автора, невтомного працівника на тернистому полі української науки й культури, Леоніда Білецького, праця якого над творами Шевченка стала останньою золотою сторінкою, що нею замкнулася книга його життя.

БІБЛІОГРАФІЯ ПРАЦЬ Л. БІЛЕЦЬКОГО*)

1. "До літературної історії повісті про Меркурія Смоленського" (рос.) Журнал Министерства Народ. Просв. СПб. 1914, кн. 12.
2. "Літературна історія повісті про Меркурія Смоленського" (рос.) Досліди та тексти. "Сборник отд. русск. языка и словесности Россійск. Академіи Наук, т. ХСІХ, ч. 8.
3. "Виховання емоціонально - образного мислення і твори Т. Шевченка". (Вільна Українська Школа, Київ, 1918 р., кн. 7).
4. Народність чи національність у творах Т. Шевченка. Кам'янець, 1919.
5. До питання про початок історії української літератури. Полеміка д-ра І. Франка з акад. В. Істриним. Записки Кам'янець - Подільського Держ. Українського Університету, т. II, 1919.
6. "Хрестоматія з історії української літератури", т. II, вип. I, Кам'янець-Под. р. 1919.
7. "Поезія та її критика". Львів, 1921 р.
8. "Ульяна Кравченко". Вперед. Львів, 1921 р.
9. "Д-р Василь Щурат і його науково-літературна діяльність". Громадський вістник. Львів, 1921, ч. ч. 169—173.
10. "Володимир Гнатюк. Огляд науково-етнографічної діяльності (в 50-ліття життя)". Українська Трибуна. Варшава, р. 1921.
11. Таж сама праця, але доповнена, надрукована у Львові, в журналі "Визволення" р. 1921, кн. 1.
12. На туж тему наново розроблена праця надрукована в журналі "Нова Україна", Прага, 1922.
13. "Естетика сучасної поезії і творчість Павла Тичини". Громадський вістник, Львів, р. 1922, ч. ч. 11-30.
14. "Микола Вороний — перший свідомий поет форми". Українська трибуна, Варшава, р. 1922, ч. 21.
15. "Михайло Коцюбинський і його творчість" (передмова до 1-го тому Творів Мих. Коцюбинського, Львів, 1922).

*) Через недоступність більшости поданих тут видань, цей список зроблено з авто-бібліографічних записок самого Л. Білецького.

16. "Отаман Зелений", роман Клима Поліщука (порівнююча студія), Львів, Діло, ч. ч. 2—6, 1923.
17. "Психологічна школа й перспективи літерат.-наукової критики" (теорія Потебні). Нова Україна, 1923, кн. I.
18. "Москалева криниця Т. Шевченка" (історія тексту і сюжету). Нова Україна, Прага, 1923, кн. 111.
19. "Українська драма". Календар-альманах "Дніпро", Львів, р. 1923.
20. "М. Коцюбинський". Рецензія на працю С. Єфремова. Нова Україна, 1923, кн. 4.
21. Перспективи літературно-наукової критики". Нова Україна, Прага, кн. 7—8, 11—12. 1923.
22. "О. Олесь". Нова Україна. Прага, 1923, кн. X.
23. "Історія прислів'я і приповідки (української)". Передмова до видання "Укр. Прислів'я і Приповідки", т. I., Львів, 1923.
24. "Володимир Самійленко". Студентський Вістник, Прага, 1925, кн. 9—10.
25. "Перспективи літературно - наукової критики". Прага, 1924.
26. "Микола Сумцов, як історик літератури". Збірн. Істор. - філол. Т-ва в Празі, 1925 р.
27. "Основи літературно - наукової критики", т. I., кн. I., ст. 307, Прага, 1927 р.
28. "Хто такий Іван Франко?" Літерат.-Науковий Вістник, Львів, 1926, кн. VII—VIII.
29. "Еволюція ідеї й образу в поезії Т. Шевченка". Прага, 1926.
30. "Українська народня поезія" (курс лекцій, читаних в Укр. Педаг. Інст.), вид. Т-ва "Сіяч". Прага 1927.
31. "Марко Черемшина" (огляд критичн. літератури). Студентський Вістник, Прага, 1927, кн. 4 (рецензія Зерова "Життя і революція" р. 1927).
32. "Умови літературної праці на Україні". Нова Україна, 1927, кн. за листопад і грудень.
33. "Мар'яна-Черниця Т. Шевченка" (історія тексту). Записки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, т. CX VI.
34. "Перспективи наукового дослідження української народної поезії". Збірник З'їзду Слов'янських Географів та Етнографів в Празі р. 1924. Прага, 1926 (чеськ.).

35. Die Romantik und ihr Ausdruck in der Ukrainischen Literatur. (Das geistige Leben der Ukraine in der Vergangenheit).
36. Die Hauptströmungen in der Ukrainischen Literatur der XIX und XX Jahr. (Das geistige Leben der Ukraine in der Vergangenheit und Gegenwart). Berlin, 1929.
37. "Іван Котляревський у світлі студій за останні 30 років" (1898—1928). Славія. 1929—1930.
38. Біля початків нової української комедії і водевіля. Записки Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, т. 151. (на честь проф. К. Студинського).
39. Поема "Мойсей" і розвиток ідеї та образу в літературно-поетичній традиції Ів. Франка. Наук. Збірник Високого Педагогічного Інституту в Празі, р. 1929.
40. "Гайдамаки" Т. Шевченка. Літерат.-Науковий Вістник, Львів, 1929, кн. 4.
41. Les tendances principales de la critique littéraire ukrainienne pendant les derniers cinquante années. Praha, 1929.
42. "Головні напрями української літературно-наукової критики за останні 50 років" (розширена попередня праця). Науковий збірник "Народознавство". Прага, 1930.
43. "Головні напрями української літерат.-наукової критики за останні 50 років". Збірник праць 3'їзду Слов'янських Філологів в Празі. Прага 1931. (чеськ. мовою).
44. "Андрій Лобода". Некролог і огляд наукової діяльності цього члена Української Академії Наук у Києві. Діло. 1931.
45. "М. Драгоманів і слов'янська проблема". Драгоманівський збірник Укр. Пед. Інституту, 1933, Прага, ч. 1.
46. "О. Бодяньський і Шафарик" (студія, з додатком 26 листів Бодяньського до Шафарика, видрукованих вперше. Наук. Збірн. Високого Педагогічного Інституту, т. II., Прага, 1933.
47. "Тіні забутих предків" М. Коцюбинського (літературна історія повісті). Самостійна Думка, Чернівці, 1933, кн. 8—12.
48. "Дон Жуан в українській драматургії". Самостійна Думка. Чернівці, 1934, кн. 1, 2.

49. "Історіософія Т. Шевченка". Самостійна Думка, Чернівці, 1934, кн. 4 (квітень).
50. "Катерина" поема Т. Шевченка (літературна історія поеми). Твори Т. Шевченка, вид. Укр. Наук. Інст. в Варшаві, 1934, т. II.
51. "Баляди Т. Шевченка". Твори Т. Шевченка, т. II, вид. Укр. Наук. Інст. в Варшаві, 1934.
52. "О. Федькович". Самостійна Думка, 1935, кн. I. Чернівці.
53. "Наймичка" повість Т. Шевченка. Твори Т. Шевченка, т. VII, Варшава, 1935.
54. "Критичні моменти в ранній творчості Т. Шевченка". Наша Культура, Варшава, 1935, кн. 1—2.
55. "М. Грушевський, як історик української літератури". Наша Культура, Варшава, 1935, кн. 3.
56. "Володимир Самійленко". (Студія про життя і творчість). Наша Культура за р. 1935.
57. "Руська Правда та її історія" (виклад на українському правничому з'їзді в Празі р. 1933). Наша Культура, 1935, кн. 7.
58. "Бібліографічний огляд українських історично-літературних праць за останніх 20 років. Zeitschr. f. Slav. Philol., Berlin. 1935 та 1936.
59. "Молодий Шевченко перед своїм судом на прикінці життя". (Літературна історія повісти Шевченка "Художник"). Наша Культура, 1936, кн. 4-5, 11-12.
60. "Меч" і "міч" в українській мові. Рідна Мова, 1936, кн. 7.
61. Як Коляр в українській літературі. "Колярів Збірник". Видання Слов'янського Інституту в Празі, 1937. (чеськ. мовою).
62. "Олександр Колесса": Огляд літерат. і наук. діяльності. Наша Культура, кн. 6—9, 1937.
63. "Володимир Леонтович". Науковий Ювілейний Збірник з нагоди 30 літ. наук. праці проф. І. Огієнка, Варшава, 1937.
64. "Мандрівна легенда в творчості Т. Шевченка". Наша Культура, кн. 12, 1937.
65. "Вол. Перетц". Некролог. Записки Наук. Т-ва ім. Т. Шевченка, Львів. (Останній том).
66. "Т. Шевченко й П. Куліш. Їх взаємини у світлі нової істор. літ. критики. (Огляд літератури аж до останніх часів". Сьогочасне й минуле. Вістник українознавства. Львів, 1939, т. III—IV, стс. 84—94.

НАУКОВО-КРИТИЧНІ РЕЦЕНЗІЇ

- С. Черкасенко — Твори, т. I-III. Літер.-Наук. Вістник, 1922.
- С. Єфремов і Коцюбинський. Літер.-Наук. Вістник, Львів 1923, кн. 1.
- Тарас Шевченко. "Історичні Пісні", пояснив Д. Николишин. Літер.-Наук. Вістник, 1923, кн. III.
- А. Кримський "Пальмове гилля". Нова Україна, Прага, 1923, кн. 4.
- Студії про "Слово о Полку Ігореві". Суспільство, Прага, 1927, кн. V - VI.
- Збірник Укр. Академії Наук "Література". Славія. 1931. (чеськ.).

Від р. 1939 і до 1954 вкл. бібліографія праць Л. Білецького ще не зібрана. Нижче зазначуємо деякі з його праць:

- "Історія укр. літератури". Т. I. Народня поезія. Авгсбург, 1947.
- "Шевченко в Яготині". УВАН, Авгсбург, 1949.
- "Віруючий Шевченко". УВАН, Вінніпег, 1949.
- "Дмитро Дорошенко". УВАН, Вінніпег, 1949.
- "Омелян Огоновський". УВАН, Вінніпег, 1950.
- "Три силуетки: Марко Вовчок, Ольга Кобилянська, Леся Українка". Вінніпег, 1951.
- "Рідне Слово". Читанка. Вінніпег, 1951.
- "КОВЗАР Т. ШЕВЧЕНКА". Чотири томи. Редакція, пояснення й статті Л. Білецького. Вінніпег, 1951-1954.
- "Українські Піонери в Канаді (1891—1951)". Вінніпег, 1951.
- "Рідне Слово". Читанка для 4-го року. Вінніпег, 1956. (Посмертне видання).

SLAVISTICA

A series relating to Slavic languages, literatures, cultures, ethnography, archeology etc., with special attention to the problems of Eastern Slavic world. Published by the Institute of Slavistics of UVAN in Winnipeg, Canada.

Appears three times a year:

- No. 1. **The tasks of Slavic Philology and Ukrainian Slavistics** (in Ukrainian), Augsburg, 1948.
- No. 2. **V. Chaplenko: Ukrainisms in the language of M. Hohol (N. Gogol)** (in Ukrainian, with a French resume), Augsburg, 1948.
- No. 3. **Ivan Sydoruk: The problem of the Ukrainian White-Ruthenian Lingual Boundary** (in Ukrainian, with English and German resumes, 2 maps), Augsburg, 1948.
- No. 4. **J. B. Rudnyč'kyj: Slavic and Baltic Universities in Exile**, (in English), Winnipeg, 1949.
- No. 5. **J. Byrych: A Page from Czech-Ukrainian Relations** (in Ukrainian), Winnipeg, 1949.
- No. 6. **R. Smal-Stocky: The Origin of the Word "Rus"** (in English), Winnipeg, 1949.
- No. 7. **V. Chaplenko: The Language of "Slovo o Polku Ihorevi"** (in Ukrainian with an English resume), Winnipeg, 1950.
- No. 8. **I. Mirtchuk: Das Daemonische bei den Russen und den Ukrainern** (in German), Augsburg, 1950.
- No. 9. **J. B. Rudnyč'kyj: Slavistica Canadiana A.D. — MCML** (in English and Ukrainian), Winnipeg, 1950.
- No. 10. **Geo. W. Simpson: The Names Rus', Russia, Ukraine and their Historical Background** (in Engl.), Winnipeg, 1951.
- No. 11. **Metr. I. Ohienko: An Early 17th cent. Ukrainian Russian Dictionary**, (in Ukrainian and Russian), Winnipeg, 1951.
- No. 12. **V. J. Kaye: Slavic Groups in Canada** (in Engl.), Winnipeg, 1951.
- No. 13. **P. Fylypovych: Hohol's (Gogol's) Ukrainian Background**, (in Ukr.), Winnipeg, 1952.
- No. 14. **W. Kirkconnell: Common English Loanwords in E. European Languages**, (in English), Winnipeg, 1952.
- No. 15. **J. B. Rudnyč'kyj: Slavica Canadiana A.D. 1951** (in English), Winnipeg, 1952.
- No. 16. **J. Sherekh: Participium Universale in Slavischen**, (in German), Winnipeg, 1953.

- No. 17. Lucyk G. M.: **Old Church Slavic as a Religious Cult Language.** (in Ukrainian with an English summary), Winnipeg, 1953.
- No. 18. J. B. Rudnyč'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1952.** (Multilingual), Winnipeg, 1953.
- No. 19. I. Sydoruk: **Ideology of Cyrillo-Methodians.** (in English), Winnipeg - Chicago, 1954.
- No. 20. P. Kovaliv: **Ukrainian and the Slavic Languages.** (in Ukrainian), Winnipeg, 1954.
- No. 21. J. B. Rudnyč'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1953.** (Multilingual), Winnipeg, 1954.
- No. 22. J. B. Rudnyč'kyj: **Slavische und indogermanische Akzentdubletten** (in German with English, French, Russian and Ukrainian summaries), Winnipeg, 1955.
- No. 23. W. J. Rose: **Cradle Days of Slavic Studies — Some Reflections** (in English), Winnipeg, 1955.
- No. 24. J. B. Rudnyč'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1954** (Multilingual), Winnipeg, 1955.
- No. 25. V. Swoboda: **The "Slavonice" Part of the Oxford Heptaglot Lexicon. A Ukrainian-Latin Vocabulary of the 1st Half of the 17th Century** (in Ukrainian, English, and Latin). Winnipeg, 1956.
- No. 26. M. I. Mandryka: **A Phase of Bulgarian-Ukrainian Literary Relations. Shevchenko's Influence on Bulgarian Poetry** (in Ukrainian and Bulgarian), Winnipeg, 1956.
- No. 27. J. B. Rudnyč'kyj: **Slavica Canadiana A.D. 1955** (Multilingual). Winnipeg 1956

Price: \$0.50 per copy (No. 25 — \$1.00)